

Регіональне управління та місцеве самоврядування

УДК 342.5:352

Денеха Віталій Богданович

заступник міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради

Яворівської міської ради Львівської області;

аспірант

Навчально-наукового інституту державного управління

Національного університету «Львівська політехніка»

Deneha Vitalii

Deputy Mayor

Yavoriv Town Council of the Lviv Region;

Graduate Student of the

Educational and Scientific Institute of Public Administration of the

Lviv Polytechnic National University

ORCID: 0000-0001-5217-2486

**СТРУКТУРА КОМПЕТЕНЦІЙ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ ТА
ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ**

**STRUCTURE OF EXECUTIVE GOVERNMENT BODIES AND LOCAL
GOVERNMENT BODIES COMPETENCES UNDER THE CONDITIONS
OF DECENTRALIZATION**

***Анотація.** Досліджено структуру компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. З'ясовано, що розмежування предметів ведення, повноважень та компетенцій органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної влади в Україні набуває не лише правового, а й політичного характеру.*

Встановлено, що існує прямий діалектичний зв'язок між компетенцією та децентралізацією на загальнодержавному рівні та компетенцією та децентралізацією на рівні місцевого самоврядування. У такому ланцюжку процесуального об'єктивування ключовим терміном буде саме компетенція органів місцевого самоврядування, як системи уповноважених суб'єктів - уповноважених органів та самоврядних суб'єктів, а також структур, що функціонують на локальному соціальному рівні, формуються самим соціумом для задоволення колективних, групових та індивідуальних потреб його членів.

Обґрунтовано, що застосування принципу субсидіарності зумовлює ефективне формування компетенції органів місцевого самоврядування. Керуючись зазначеним принципом соціальні проблеми вирішуються на найнижчому або на децентралізованішому (найвіддаленішому від центру) рівні, на якому це найбільш ефективно: органи державної виконавчої влади мають відігравати допоміжну (субсидіарну), а не підрядну (субординативну) роль, виконуючи тільки ті завдання, які не можливо ефективно виконати на локальному рівні.

Ключові слова: *місьцеве самоврядування, нормативно-правові акти, принцип субсидіарності, територіальні громади місцеві органи влади.*

Summary. *The structure of competencies of the executive power bodies and local self-government bodies in the conditions of decentralization has been studied. It was found that the demarcation of the subjects of management, powers, and competencies of local self-government bodies and local state authorities in Ukraine acquires not only a legal but also a political character.*

It has been established that there is a direct dialectical relationship between competence and decentralization at the national level and competence and decentralization at the level of local self-government. In such a chain of procedural objectification, the key term will be the competence of local self-

government bodies, as a system of authorized subjects - authorized bodies and self-governing subjects, as well as structures functioning at the local social level, formed by society itself to satisfy the collective, group and individual needs of its members.

It is substantiated that the application of the principle of subsidiarity determines the effective formation of the competence of local self-government bodies. Guided by this principle, social problems are solved at the lowest or most decentralized (farthest from the center) level, at which it is most effective: state executive authorities should play an auxiliary (subsidiary) and not a subordinate (subordinate) role, performing only those tasks that are not can be effectively implemented at the local level.

Key words: *local self-government, legal acts, the principle of subsidiarity, territorial communities, local authorities.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Відповідно до п.1 ст. 3 Європейської Хартії місцевого самоврядування «під місцевим самоврядуванням розуміється право та реальна здатність органів місцевого самоврядування регламентувати значну частину публічних справ та керувати нею, діючи в рамках закону, відповідно до своєї компетенції та в інтересах місцевого населення». З цього випливає, що розмежування предметів ведення, повноважень та компетенцій органів місцевого самоврядування та місцевих органів державної влади в Україні набуває не лише правового, а й політичного характеру [1].

Підтвердженням цього висновку є сутність поняття децентралізації, що наводиться у доповіді професора доктора Р. Луіз (*De Mello, L., Luiz, R.J. and Barenstein, M. (2001)*) на тему: «Фіскальна децентралізація та управління: крос-континентальний аналіз». Децентралізація визначається як політичний процес переходу політичних повноважень та адміністративних

функцій системи, економіка, управління цій на субдержавні рівні управління, які мають політичну та адміністративну автономію. Необхідність проведення «інституційної політики», спрямованої на децентралізацію політичних та адміністративних структур, Р. Луїз обґрунтовує виділенням трьох «переваг» децентралізації:

- надання та розширення прав громадян на участь в управлінні державою через політичну інтеграцію та самоідентифікацію;
- розвиток системи «стримувань і противаг» у процесі поділу повноважень між рівнями управління;
- формування інституційних умов, необхідних для ініціювання, просування та здійснення «самопідтримуваного» розвитку на місцевому та регіональному рівнях та основ формування громадянського суспільства [2, с. 366].

Проте, слід наголосити, що децентралізація буде ефективною лише в тому випадку, якщо обсяг повноважень, ресурсів та відповідальності суб'єктів самоврядування достатній для прийняття рішень, інваріантних до повноважень та контрольних функцій регіональних органів державної влади.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Окремим питанням щодо реформування компетенції органів місцевого самоврядування та місцевих органів виконавчої влади в Україні, зокрема, щодо сутності та ознак компетенції органів виконавчої влади, їх структурної побудови, поняття, змісту та видів децентралізації, періодизації, переваг і перспектив її впровадження, організаційних, правових і фінансових засад її проведення, поняття та підстав делегування повноважень, видів делегованих повноважень тощо, присвячено наукові роботи багатьох вітчизняних дослідників, серед яких Н. В. Бодак, А. Б.

Гетьман, Є. В. Жилін, Г. О. Коваленко, М. В. Ковалів, Роман В. [5], М.Петровський [9; 10], Ременяк О.В. [8], Павлович-Сенета Я.П. [16] та ін. Під час написання статті окрему увагу приділено також дослідженню наукових позицій зарубіжних вчених, а саме: Yombi G. Y., Chouaïbou M., Agoume L. Y. [14], Serene Ho, Pranab R. Choudhury, Nivedita Haran, Rebecca Leshinsky [12], Dickovick T.J. [15].

Однак, попри значну кількість праць з окресленої наукової проблематики, комплексного дослідження структури компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації не проводилось.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою зазначеного наукового дослідження є аналіз структури компетенцій органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації, формування власних наукових висновків та пропозицій щодо удосконалення діючого законодавства у даній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Процес децентралізації державної влади, який здійснюється з метою розвитку місцевого самоврядування, у функціональному, інституційному та структурному контексті пов'язаний із передачею (або делегуванням) органами державної влади частини функцій з наданням повноважень та компетенцій органам місцевого самоврядування.

Як зазначає Л. Акабек'ян (*Aghabekyan, Liana (2017)*): «надзвичайна важливість цього функціонального обмежувача полягає в тому, що місцева влада є, з одного боку, надавачем послуг населенню, а з іншого – суб'єктом прийняття владних рішень, які громадяни мають виконувати, це визначається «об'єктивним правом», тобто легітимними правовими нормами» [3].

Однак органи законодавчої та виконавчої влади оминають проблематику формування справжньої правосуб'єктності територіальної громади, яка відповідно до положень ст. 140 Конституції України є первинним елементом системи місцевого самоврядування [4]. Адже наділення територіальної громади належним обсягом повноважень, зумовлених їхніми екзистенційними потребами, що належать до питань місцевого значення, – актуалізує питання ефективної децентралізації, яка будується на формуванні системи компетенційних повноважень територіальних громад та інших суб'єктів місцевого самоврядування, та необхідності розмежування повноважень не тільки між різними рівнями органів державної влади, а й між різними рівнями органів місцевого самоврядування. Без сумніву, тільки так можна говорити про децентралізацію, метою якої є належне регулювання, регулювання та легітимізація моделі самоврядування, відповідно до принципів Європейської хартії самоврядування [1].

Адже існує прямий діалектичний зв'язок між компетенцією та децентралізацією на загальнодержавному рівні та компетенцією та децентралізацією на рівні місцевого самоврядування. У такому ланцюжку процесуального об'єктивування ключовим терміном буде саме компетенція органів місцевого самоврядування, як системи уповноважених суб'єктів - уповноважених органів та самоврядних суб'єктів, а також структур, що функціонують на локальному соціальному рівні, формуються самим соціумом для задоволення колективних, групових та індивідуальних потреб його членів.

Погоджуємось з позицією Роман В. про те, що територіальні громади є виключно декоративним елементом місцевого самоврядування, тому що значна частка повноважень органів місцевого самоврядування це делеговані повноваження органів державної виконавчої влади і тому фактично місцевій громаді не належать, окрім цього повноваження належать владному

суб'єктові, до створення та легалізації якого територіальна громада відношення не має - до виконавчих комітетів місцевих рад, які формуються одноосібно сільськими, селищними та міськими головами [5, с. 95].

Для вирішення зазначеного комплексу завдань перед законодавцем постає ряд проблем, розв'язання яких можливе шляхом належної нормативної регламентації та сприятиме досягненню позитивного результату.

Основною проблемою є те, що законодавець досі не обрав ефективної національної моделі місцевого самоврядування. Основою національної моделі має стати доктрина місцевого самоврядування, яка стане орієнтиром у процесі її нормативної розробки та практичної реалізації [6].

Сьогодні згідно зі ст. 140 Конституції України, такою доктриною є громадівська теорія місцевого самоврядування, згідно з якою територіальна громада є його основним суб'єктом. Ми вважаємо, що, враховуючи високий демократичний потенціал теорії, її стратегічні та телеологічні переваги у розвитку публічної влади, необхідно зберегти цю практику законодавцем під час конституційної реформи.

Однак законодавця водночас треба застерегти від спроби спочатку законодавчого закріпити первинну роль територіальних громад у Конституції України, а потім від такого нормування їхніх повноважень та інституційної компетенції.

Адже як тільки постає питання, на який рівень управління передати ці повноваження та ресурси, щоб максимально ефективно їх використовувати, одразу постає питання ідеї, думки та змісту реформ децентралізації.

Нагадаємо, що Конституційна комісія при Президентові України в процесі розробки змін до Конституції України у сфері децентралізації виходила саме з даних позицій. Але, фактично впроваджуючи децентралізацію, розробники конституційних змін в самому тексті такий

термін не застосовують. В тексті також відсутній перелік базових принципів децентралізації, за винятком принципу субсидіарності.

На нашу думку, такий підхід є неефективним, оскільки системне тлумачення конституційних змін щодо децентралізації не гарантує їхньої ефективності в процесі подальшої стандартизації та уточнення конституційних положень. Тобто, саме в тексті конституційних змін має бути закладена стратегічна лінія публічної децентралізації, принаймні її основні принципи та форми реалізації.

З моменту ухвалення Конституції України 1996 року та нормативно-правових актів які регламентують діяльність органів місцевого самоврядування перманентний розвиток системи місцевого самоврядування зупинився фактично на рівні територіальних громад та міст обласного значення. Оскільки основна більшість територіальних громад виявилися не лише неспроможними для реалізації компетенції місцевого самоврядування, але і перетворюються на його фантомну модель, яка декларативно існує, проте не функціонує [7].

Зазначений висновок підтверджується тим, що майже сімдесят відсотків територіальних громад – це громади з населенням менш як дві тисячі осіб, що об'єктивно суттєво ускладнює надання їм належного переліку адміністративних послуг. У малонаселених громадах виникають системні проблеми із забезпеченням так званими комплексами комунальних послуг. Тобто постає питання оптимізації територіальних громад, виходячи з їхньої реальної спроможності надавати належні послуги членам. Тут спроможність місцевого самоврядування безпосередньо залежить не лише від кількості мешканців, а й від ступеня «наповненості» відповідної території, як-от функціонування дитячих садочків та шкільних закладів, наявність медичної служби, структур, торгово-транспортна інфраструктура тощо [8, с. 34].

Така ситуація є недопустимою, адже як зазначає проф. Петровський П.М.: «до основних передумов, що визначають основні зміни сучасного українського суспільства та його можливості цивілізаційного розвитку, належить перехід суспільства від авторитарного до громадянського, з властивими останньому самоорганізацією громад, активністю та ініціативністю її представників у відстоюванні власних прав і свобод» [9].

У контексті реформи децентралізації місцеве самоврядування стикається з компетенційними викликами, які потребують ефективного та швидкого реагування на організаційному та регуляторному рівнях, а саме:

– вирішення проблеми економічної неспроможності більшості регіональних громад, органів місцевого самоврядування виконувати свої повноваження та повноваження (економічні фактори);

– вирішення проблеми обмежених ресурсів для інвестицій у інфраструктуру в регіональних бюджетах розвитку громад (фактор ресурсів); - ефективно подолати кризу громадської інфраструктури, що загрожує зношеністю тепло-, каналізаційних, водопровідних мереж і житлового фонду, що зумовлює виникнення техногенних катастроф (інфраструктурний фактор);

– необхідність здійснення «компетенційної революції», що зумовлена відсутністю чіткого розподілу повноважень між рівнями, органами та посадовими особами місцевого самоврядування, внаслідок чого маємо

дублювання повноважень, конкуренцію компетенцій та багато підстав для виникнення компетенційних суперечок між названими суб'єктами різного рівня (компетенційний чинник);

– подолання суспільної недовіри та відчуження органів місцевого самоврядування та населення, закритості та непрозорості діяльності, публічної адміністрації, неефективного використання земельних ресурсів, корупції, патерналізму у відносинах з населенням (комунікаційний фактор);

– подолання кризи кадрової політики ОМС, системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації (кадровий фактор) посадових осіб, службовців ОМС, депутатів місцевих рад;

– подолання недостатнього рівня соціальної ініціативи та соціально-економічного розвитку незалежного громадського сектору, що надає соціальні, культурні, сімейні, інформаційні та інші послуги населенню, створити належні умови для використання ресурсного потенціалу цього сектору в місцевому розвитку (інфраструктурний фактор);

– ефективний розвиток форм прямої демократії, які сприяють набуттю жителями навичок безпосередньої участі у вирішенні важливих місцевих проблем (фактор демократії);

– подолання соціальної роз'єднаності територіальних громад та неспроможності мешканців солідарно співпрацювати з органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади для захисту своїх прав та інтересів та досягнення спільних цілей розвитку громади (мотиваційний фактор);

– подолання складної демографічної ситуації більшості територіальних громад, що характеризується погіршенням кількісних та якісних параметрів кадрового забезпечення (демографічний фактор).

Перераховані питання прямо демонструють генетичний зв'язок між явищем децентралізації публічної влади та спроможністю місцевого самоврядування, з огляду на що відбуватиметься конституційна модернізація, а основні напрямки, які зараз розробляються Конституційною комісією при Президентові України.

Однак на шляху реалізації зазначених напрямів спостерігається психологічний опір як представників органів місцевого самоврядування так і територіальних громад. Це насамперед зумовлено відсутністю: ефективної моделі організації місцевого самоврядування; належної інформаційної

підтримки проведених реформ; суспільної домовленості між політичною елітою та різними верствами населення країни щодо окремих питань.

Як зазначає Л. Гонсалес (*Christopher Dick-Sagoe, Jorge Miguel Lopo Gonçalves Andraz (Reviewing editor) (2020)*) децентралізація є, за своїм змістом політичною ідеєю, яка означає, що територіальні громади отримують певну політичну автономію разом із новими функціями та фінансовими ресурсами, що і зумовлює настання відповідної економічної автономії [11].

У зарубіжних наукових виданнях термін «децентралізація влади» часто має назву «муніципалізація» [12, с. 76]. У більшості країн вона набуває форми загального розподілу повноважень, що надає місцевим органам влади повноваження вирішувати місцеві проблеми в межах їх компетенції за належної фінансової та ресурсної підтримки та забезпечення. Муніципалізація може мати певні обмеження, які встановлюються самими місцевими радами. Крім того, втручання держави в муніципальні справи зазвичай обмежується законом.

Під час реалізації політики децентралізації насамперед постає питання, у який спосіб проводити децентралізацію компетенції органів влади: можна обрати метод деконцентрації – коли повноваження органів виконавчої влади передаються на рівень територіальної громади і фактично належать до кола їхніх власних повноважень, або можна обрати метод деволюції, коли дані компетенційні повноваження делегуються органами центральної виконавчої влади на рівень місцевого самоврядування на визначений термін [13].

Класична деконцентрація – це передусім адміністративне поняття, що означає децентралізацію адміністративних функцій. Найбільш очевидною формою є створення спеціальних інститутів центральної адміністративної влади на місцевому рівні. Наприклад, створення міністерств на місцях, вони певною мірою незалежні, але підпорядковані міністерствам за ступенем

підпорядкування, що є типовою децентралізацією. Іншим важливим видом децентралізації є так звана обмежена муніципалізація, коли частина державних завдань передається місцевим органам влади.

По-перше, місцеві ради, як правило некомпетентні у вирішенні зазначених питань. По-друге, державний моніторинг і контроль за його виконанням призводить до прямого втручання. Таким чином, органи місцевого самоврядування та їх посадові особи (мери) фактично діють на місцях як агенти центральної влади і фактично входять до складу державної адміністрації. Це також стосується виконання органами місцевого самоврядування України повноважень виконавчої влади, під час якого вони підконтрольні та підзвітні державній адміністрації та діють більше як агенти центральної влади, а не як інститути територіальних громад.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших досліджень у даному напрямі. Отже, приходимо до висновку, що найефективнішою моделлю для України є деконцентрація компетенційних повноважень органів виконавчої влади з наступним делегуванням їх органам місцевого самоврядування. Важливим у зазначеному процесі є реалізація принципу субсидіарності, який ми вважаємо найбільш ефективним інструментальним методом децентралізації, він забезпечує як розширення компетенції місцевого самоврядування, так і його ефективність та реальність.

Тобто саме застосування принципу субсидіарності зумовлює ефективне формування компетенції органів місцевого самоврядування. Керуючись зазначеним принципом соціальні проблеми вирішуються на найнижчому або на децентралізованішому (найвіддаленішому від центру) рівні, на якому це найбільш ефективно: органи державної виконавчої влади мають відігравати допоміжну (субсидіарну), а не підрядну (субординативну) роль, виконуючи тільки ті завдання, які не можливо ефективно виконати на локальному рівні.

Зазначений принцип виступає своєрідним фільтром для відокремлення компетенційних повноважень, які спроможні реалізувати органи місцевого самоврядування, сформовані територіальною громадою на локальному соціальному рівні та має значний позитивний потенціал для розвитку загальної компетенції місцевого самоврядування, та допомагає опанувати нові сфери діяльності та нові повноваження в процесі зростання їх фінансової самостійності та спроможності.

Перспективи подальших досліджень зазначеної тематики теми вбачаємо у висвітленні ряду похідних аспектів, насамперед розкриття особливостей застосування принципу субсидіарності в процесі децентралізації, окреслення перспектив розширення обсягу делегованих повноважень органів місцевого самоврядування.

Література

1. “Carta-monitor: launch of a monitoring database of the European Charter of Local Self-Government”. *Congress of Local and Regional Authorities*. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Charter_of_Local_Self-Government (дата звернення: 11.10.2022).
2. De Mello L., Luiz R.J., and Barenstein M. Fiscal decentralization and governance: a cross country analysis. *World Development*. 2001. 28 (2). P. 365–80. doi: <https://doi.org/10.2139/ssrn.879574>
3. Aghabekyan L. Country Study for Preparing Local Finance Benchmarks: Armenia, Strengthening institutional frameworks for local governance (Council of Europe, 2017).
4. Конституція України від 28 червня 1996 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 12.10.2022)

5. Роман В. Особливості децентралізації та деконцентрації влади: теоретичний аспект. Ефективність державного управління: Зб. наук. праць. 2014. Вип. 38. С. 92–98.
6. Supporting Decentralisation in Ukraine 2021-2022 Official project launch meeting 11 May, 2021. URL: [https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/easternpartners/FINAL_Summary_Record_OECD%20Decentralisation%20Launch_11May2021_Proceedings%20\(003\).pdf](https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/easternpartners/FINAL_Summary_Record_OECD%20Decentralisation%20Launch_11May2021_Proceedings%20(003).pdf) (дата звернення: 13.10.2022)
7. Bryhinets O. O., Svoboda I., Shevchuk O. R., Kotukh Ye. V., Radich V. Yu. Public value management and new public governance as modern approaches to the development of public administration. *Revista San Gregorio. SPECIAL EDITION-2020*. 2020.
8. Ременяк О.В. Перспективи реформи децентралізації публічної влади в Україні крізь призму державотворчої практики: теоретико-правовий аспект. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2018. №4. С. 34–39.
9. Петровський П. М. Інноваційне мислення як чинник розвитку публічного врядування / П. М. Петровський // *Демократичне врядування*. 2019. Вип. 23. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2019_23_3.
10. Петровський П. М. Публічне управління в сучасному світі: проблема філософського розуміння. *Філософія публічного управління : кол. монографія / В. П. Солових та ін. Київ : НАДУ, 2020. 256 с.*
11. Dick-Sagoe Ch., Jorge Miguel Lopo Gonçalves Andraz (Reviewing editor) *Decentralization for improving the provision of public services in developing countries: A critical review*, *Cogent Economics & Finance*. 2020. Vol. 8. Iss. 1. doi: 10.1080/23322039.2020.1804036

12. Ho S., Choudhury P. R., Haran N. Leshinsky R. Decentralization as a Strategy to Scale Fit-for-Purpose Land Administration: An Indian Perspective on Institutional Challenges. *Land*. 2021. 10:2. P. 199.
13. Autolib’ Métropole “Autolib’ Métropole avance avec vous : Rapport d’activité 2016”, Autolib’ Métropole. 2017. URL: <https://autolibmetropole.fr/presse/rapport-dactivite-2016-1>
14. Yombi G. Y., Chouaïbou M., Agoume L. Y. Decentralized Territorial Communities and Implementation of Public Policies: The Case of Cameroon. In : Açıkgöz B. editor. *Public Economics and Finance* [Internet]. London: IntechOpen; 2019. URL: <https://www.intechopen.com/chapters/63402>; doi: 10.5772/intechopen.80617
15. Dickovick T.J. Foreign aid and decentralization: limitations on impact in autonomy and responsiveness. *Public Administration and Development*. 2014. 34 (3). P. 194–206. doi: <https://doi.org/10.1002/pad.1691>
16. Павлович-Сенета Я.П. Адміністративно-правові передумови для економічного розвитку об’єднаних територіальних громад в умовах воєнного стану: Аналітично-порівняльне правознавство. 2022. № 2. С. 222-226. doi: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.42>

References

1. “Carta-monitor: launch of a monitoring database of the European Charter of Local Self-Government”. Congress of Local and Regional Authorities. Available from: https://en.wikipedia.org/wiki/European_Charter_of_Local_Self-Government (Date of application 11.10.2022) [in English]
2. De Mello L., Luiz R.J., and Barenstein M. (2001). Fiscal decentralization and governance: a cross country analysis. *World Development*, 28 (2), 365-80. doi: <https://doi.org/10.2139/ssrn.879574> [in English]

3. Aghabekyan L. (2017). Country Study for Preparing Local Finance Benchmarks: Armenia, Strengthening institutional frameworks for local governance (Council of Europe, 2017) [in English]
4. The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996. Available from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (Date of application 10/12/2022) [in Ukrainian]
5. Roman V. (2014). Peculiarities of decentralization and deconcentration of power: theoretical aspect. Efficiency of public administration: Collection. of science works. Issue 38. P. 92–98. [in Ukrainian]
6. Supporting Decentralisation in Ukraine 2021-2022 Official project launch meeting 11 May, 2021. Available from: [https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/easternpartners/FINAL_Summary_Record_OECD%20Decentralisation%20Launch_11May2021_Proceedings%20\(003\).pdf](https://www.oecd.org/eurasia/competitiveness-programme/easternpartners/FINAL_Summary_Record_OECD%20Decentralisation%20Launch_11May2021_Proceedings%20(003).pdf) (Date of application 13.10.2022 roky) [in English]
7. Bryhinets O. O., Svoboda I., Shevchuk O. R., Kotukh Ye. V., Radich V. Yu. (2020). Public value management and new public governance as modern approaches to the development of public administration. *Revista San Gregorio. SPECIAL EDITION-2020* [in English]
8. Remeniak O.V. (2018). Perspektyvy reformy detsentralizatsii publichnoi vlady v Ukraini kriz pryzmu derzhavotvorchoi praktyky: teoretyko-pravovyi aspekt [Prospects for the reform of decentralization of public power in Ukraine through the prism of state-building practice: theoretical and legal aspect]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. №4. S. 34–39. [in Ukrainian]
9. Petrovskyi P. M. (2019). Innovative thinking as a factor in the development of public governance. [Innovatsiyne myslennya yak chynnyk rozvytku publichnoho vryaduvannya]. *Democratic governance*. Available from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2019_23_3. [in Ukrainian]

10. Petrovskyi P. M. (2020). Public administration in the modern world: the problem of philosophical understanding [Publichne upravlinnya v suchasnomu sviti: problema filosofsk'oho rozuminnya]. *Philosophy of public administration: col. Monograph*. Kyiv: NADU. 256 p. [in Ukrainian]
11. Dick-Sagoe Ch., Jorge Miguel Lopo Gonçalves Andraz (Reviewing editor) (2020). Decentralization for improving the provision of public services in developing countries: *A critical review*, *Cogent Economics & Finance*, 8:1. doi: 10.1080/23322039.2020.1804036 [in English]
12. Ho S., Choudhury P. R., Haran N., Leshinsky R. (2021). Decentralization as a Strategy to Scale Fit-for-Purpose Land Administration: An Indian Perspective on Institutional Challenges. *Land* 10:2, 199. [in English]
13. Autolib' Métropole (2017). "Autolib' Métropole avance avec vous : Rapport d'activité 2016", Autolib' Métropole. Available from: <https://autolibmetropole.fr/presse/rapport-dactivite-2016-1> [in English]
14. Yombi G. Y., Chouaïbou M., Agoume L. Y. (2019). Decentralized Territorial Communities and Implementation of Public Policies: The Case of Cameroon. In: Açıkgoz, B., editor. *Public Economics and Finance* [Internet]. London: IntechOpen. Available from: <https://www.intechopen.com/chapters/63402> doi: 10.5772/intechopen.80617 [in English]
15. Dickovick T.J. (2014). Foreign aid and decentralization: limitations on impact in autonomy and responsiveness. *Public Administration and Development*, 34 (3), 194–206. doi: <https://doi.org/10.1002/pad.1691> [in English]
17. Pavlovich-Seneta J.P. (2022). Administrative and legal prerequisites for the economic development of united territorial communities under martial law No. 2: [Administratyvno-pravovi peredumovy dlya ekonomichnoho rozvytku ob'yednanykh terytorial'nykh hromad v umovakh voyennoho

stanu]. *Analytical and comparative jurisprudence*, 222-226. doi:
<https://doi.org/10.24144/2788-6018.2022.02.42> [in Ukrainian]